

Nr 13.

Av herr **Wistrand m. fl.**, om upprättande av en professur i ekonomisk historia vid universitetet i Lund.

I universitetsberedningens den 7 oktober 1937 daterade utredning heter det bl. a. (sid. 156): »Beredningen — som anser att en vetenskaplig undersökning av den ekonomiska historiens många problem är av stor betydelse för stat och samhälle — håller före, att det vore önskvärt, att en lärostol i ekonomisk historia inrättades vid något av statsuniversitetet.» Detta förslag synes motionärerna i hög grad beaktansvärt.

Betydelsen av kännedom om och studier i ekonomisk historia synes numera i vårt land vara så allmänt erkänd, att någon vidlyftig motivering ej kan anses av behovet påkallad. Bland annat vitsordades den från nästan alla håll under överläggningar vid sistlidna riksdag med anledning av motioner om ändringar i undervisningen i svensk historia. Det kan likväl vara av intresse att taga del av de skäl, som ledamöterna av ekonomisk-historiska institutet i Stockholm anförde till stöd för att ämnet skulle få ingå i filosofiska examina, emedan samma skäl motivera tillkomsten av lärostolar i ämnet. Det heter i detta förslag bland annat:

»Det torde icke numera bestridas från något håll, att samhällsutvecklingens ekonomiska sida är av den största betydelse och i hög grad i behov av utforskning. Dess studium får sin särskilda karaktär framför allt genom sitt nödvändiga samband med icke ett utan två andra ämnen, å ena sidan den allmänna historievetenskapen, å andra sidan den på teoretisk grund uppförda ekonomiska vetenskapen, nationalekonomien. Den ekonomiska historievetenskapens särställning ligger just häri, och i mindre grad än flertalet historiska discipliner kan den med framgång bedrivas helt och hållet inom den vanliga historiens ram.»

»Utrymmet för fortsatt forskning inom Sveriges ekonomiska historia är nästan obegränsat, vartill medverkar icke blott studiets relativa nyhet utan också en rad specifika drag i vår inre historia. Dessa drag ha gjort några av de centrala arkiven, särskilt kammарarkivet samt kommerskollegii och bergskollegii arkiv, till verkliga, men ännu högst ofullständigt bearbetade gruvor för kännedom om vår ekonomiska utveckling, och till dem sluta sig icke blott lokala arkiv utan också ett ovanligt antal affärsarkiv. Vår i hela världen enastående historiska statistik och vår rikliga mängd kommittéutredningar verka i samma riktning.»

»Ämnets betydelse för studerande torde ej behöva utvecklas närmare. Det

gör historiestuderanden förtrogen med en av de stora ingredienserna i samhällsutvecklingen och ger ekonomiens ämnessvenner historiskt perspektiv på deras studieföremål, ökad möjlighet att se de ekonomiska företeelserna i deras samband med andra samhällsföreteelser och kännedom om de ekonomiska teoriernas tillämplighet under olika samhällsskick samt teoriernas egen utveckling. Också med studier i statskunskap och i statistik, liksom med arkeologi och etnologi, associerar sig ekonomisk historia med fördel. Den praktiska användbarheten av detta slags insikt framträder i många riktningar. Här må endast påpekas, att det med ämnet historia i många lärarbefattningar förbundna ämnet samhällslära enligt vår mening svårigen bättre kan tillgodoses än genom studium av den historiska utvecklingens ekonomiska och sociala sidor.»

Utöver dessa skäl må framhållas, att skolornas historieundervisning ej kan väntas bliva tillfredsställande, förrän den akademiska undervisningen och den vetenskapliga forskningen inom Sveriges ekonomiska historia nått större omfattning än för närvarande. Vid fjolårets riksdagsdebatter framhölls sålunda från flera håll svårigheten att tillgodose kraven på en reformerad historieundervisning förrän den ekonomisk-historiska litteraturen nått större omfattning. Skolorna synas därför ha stort intresse i att flera vetenskapsmän än hittills få tillfälle att ägna sig åt ämnet.

Efter hemställan från Stockholms högskolas styrelse medgav Kungl. Maj:t genom resolution den 11 december 1936 denna högskola rätt att på vissa närmare angivna villkor anställa filosofiska examina i ekonomisk historia. I fråga om övriga universitet och högskolor föreligger däremot icke för närvarande möjlighet att medtaga ämnet i några examina.

Närmast sammanhänger detta med att ämnet saknar representanter utanför Stockholm. Landet äger för närvarande endast en lärostol i ekonomisk historia, nämligen en genom privata medel åvägabragt forskningsprofessur vid handelshögskolan i Stockholm. När därtill kommer att denna professur är personlig och måste väntas upphöra med den nuvarande innehavarens inträde i pensionsåldern redan 1944, skulle landet inom en nära framtid över huvud taget icke utan nytt ingripande äga någon lärostol i ämnet.

Universitetsberedningens förslag om en lärostol vid ett av statsuniversiteten har sin starka motivering i vad som nu har framhållits. I likhet med beredningen synes det motionärerna rimligt att man under nuvarande förhållanden, då en professur i Stockholm ännu existerar, inskränker sig till att inrätta *en* ny sådan lärostol. Det statsuniversitet, där en sådan ny professur under nuvarande förhållanden skulle komma till den största nyttan, vore Lunds, därför att dess avlägsenhet från Stockholm minskar därvarande studenters och forskares möjlighet till förbindelse med den nu existerande professuren. För Uppsala universitet erbjuder en sådan kontakt tydligen långt mindre svårigheter.

Med denna motivering hemställa vi,

att riksdagen måtte bevilja anslag för upprättande av en
professur i ekonomisk historia vid universitetet i Lund.

Stockholm den 17 januari 1938.

Karl Wistrand.

Wikströmer.

Robert von Horn.

Edgar Sjödahl.

Wasson.

Eilif Sylwan.

Fredrik Ström.

von Hagberth.

Gustaf Ehrnberg.

Axel Roos.

Ruben Wagnsson.

Georg Branting.

Sam Larsson.

Knut Petersson.

Fritjof Ekman.

G. A. Björkman.

